

GEOSOL Kft. halmajugrai G1 telephely
Egységes Környezethasználati Engedély Felülvizsgálata
Élővilág védelmi tervfejezet

Készítette:

ENVIADAPT KLÍMA-ÉS KÖRNYEZETKUTATÓ INTÉZET KFT.

Szakértői jogosultsággal rendelkező szakértők:

Vidéki Bianka

MMK nyilvántartási szám: 01-14461

Szakértői jogosultságok: SZKV-1.1, SZKV-1.2,
SZKV-1.3, SZKV-1.4, SZTV, K-Sz

Szőke Norbert

Szakértői jogosultságok:

Természetvédelmi szakértő – tájvédelem (SZTjV),
Földtani természeti értékek és barlangok védelme
szakértő (SZTV)

Budapest-Halmajugra, 2025. július 17.

1. Élővilágvédelmi tervfejezet

1.1. Az élővilágra vonatkozó környezetterhelés és igénybevétel bemutatása

Az érintett létesítményt magába foglaló telephely Heves vármegyében, az Északi-középhegység és az Alföld találkozásánál, a Mátraalján található, amely terület földrajzi tájbeosztás szerint a 6.4.21 Keleti-Mátraalja kistáj része.

A terület művelési ág szerint kivett (bányatelek), ipari létesítményekkel. Tulajdonosa az MVM Mátra Energia Zrt., a GEOSOL Kft. bérli a területet.

A telephelyet két 8 m magas töltés tetején húzódó iparvágány közötti mélyedésben alakították ki. Az iparvágányok által határolt területen belül, a közvetlen szomszédságban egy – jelenleg nem üzemelő – biodízel üzem található. A vágányokon túl az MVM Mátra Energia Zrt. mátrai erőművének létesítményei, szennyvíztisztító, oxidációs tó és vasútállomás veszi körül. Távolabb mezőgazdasági hasznosítású területek húzódnak. A telephelyhez legközelebb lakóterület Halmajugra és Visonta belterületi részein, a létesítménytől mindenütt több mint 2 km-es távolságban helyezkedik el. A telephely és a lakóterületek között rekultivált bányaterület található, amely részben erdősített, illetve egy - 50 m magas, 800 m széles, 4 km hosszú, ÉNy-DK irányultságú – domb is kialakításra került rajta.

1. ábra: A GEOSOL Kft. G1 telephelye és közvetlen környezetének helyszínrajza

A telephely és környezetének élővilága már évtizedekkel ezelőtt elvesztette természetességét, élővilág-védelmi szempontból alacsony értékű, roncsolt felület, jellemzően az élővilág környezeti

igényeit egyáltalán nem, vagy alig kielégítő ipari terület, ipari telephelyek, közlekedési útvonalak. (Lásd bővebben a következőkben.)

A telephely, illetve a tevékenység, valamint közvetlen hatásterülete nem érint:

- a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 22.§ (2) bekezdés alapján ex lege védett természeti területet,
- egyedi jogszabály által kijelölt országos jelentőségű védett természeti területet,
- az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Korm. rendelet és az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet által meghatározott Natura 2000 területet,
- a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (3) bekezdése szerinti egyedi tájértéknek tekinthető objektumot,
- a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 4. § 34., 35., 36. bekezdésében meghatározott ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosójának, pufferterületének övezetét,
- és nem áll helyi védelem alatt.

A telephely és közvetlen hatásterülete nem érint erdőt, délre, délnyugatra az iparvágányon túl akácos kultúrerdők találhatók.

2. ábra: Üzemtervezett erdőállományok a G1 telephely környezetében (forrás: <https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>)

1.1.1. A területhasználattal érintett életközösségek (növény- és állattársulások) felmérése és annak a természetes, eredeti állapothoz, vagy környezetében lévő, a tevékenységgel nem érintett területekhez való viszonyítása

A GEOSOL Kft. a halmajugrai G1 telephelye és a telephely közvetlen hatásterülete a 6.4.21 Keleti-Mátraalja kistáj része. A kistáj eredeti vegetációja feltehetőleg a lösztölgyes, a löszpusztagyep, és az egyéb erdőssztyepp növényzet lehetett, azonban a külszíni bányászat, a mezőgazdaság teljesen átalakította a tájat, így ma már csak nyomokban lehet természetes növényzetre – mezei juhar (*Acer campestre*), tatár juhar (*Acer tataricum*), nyúlárnyék (*Asparagus officinale*), nyúlánk sárma (*Ornithogalum pyramidale*), hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*), mezei szil (*Ulmus minor*) – lelni, és a kistáj növényzeteként ma már csak a telepített akácot és a spontán cserjésedő bozótosokat említi a kistáj kataszter¹.

A térségben a lignitbányászat nagyobb volumenben 1917-ben kezdődött, előbb mélyművelésű, majd külfejtéses technológiával. Az erőművet kiszolgáló Visonta (Thorez) bánya beruházását 1962-ben kezdték meg, 1964 óta folyik külfejtéses bányászati tevékenység. Az erőmű építését 1965-ben kezdték meg, az első blokk 1969-ben lépett üzembe.²

Maga a telephely területe, amelyet egy egykori tájseb jelentős vastagságú feltöltésével alakítottak ki, a múlt század hatvanas éveitől a Mátrai Erőműhöz tartozott, azonban a területet egészen 2006-ig nem használták.

A térség egészének környezeti állapota, illetve az élővilága szempontjából a meghatározó tényező a bányászati tevékenység, illetve az erőmű már évtizedek óta (a bányászat esetében egy évszázada).

Az alábbi ábrán közölt korabeli felvételen érzékelhető, hogy mind a telephely területe, mind a környező terület már jóval a vizsgált tevékenység megkezdése előtt degradáltnak volt tekinthető, a felülvizsgálat tárgyát képező tevékenység megkezdése tehát nem járt élőhelyfelszámolással.

3. ábra: A telephely és tágabb környezete egy 1968-ban készült légi felvételen (forrás: fentrol.hu, a 2020. október-novemberben a G1 telephelyre készült Alapállapot-jelentésből átvéve)

¹ Dövényi Zoltán (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere, 2010

² <https://mert.mvm.hu/>

2006-ban kezdett a területet bérlő GEOSOL Kft. hulladékkezelési tevékenység folytatásába, amelyhez kapcsolódóan 2008-2009-re kiépült a telephely infrastruktúrája.

Ahogy az **1. ábrából** is jól kivehető, a telephely területének döntő hányada beépített, burkolt felület; a (parkosított) zöldfelület nem éri el G1 telephely összterületének a 12%-át sem; mindössze 704 m². A telek északi, észak-keleti oldalán ez utóbbi mindössze a töltés lábánál húzódó keskeny sávra korlátozódik, a déli oldalon valamivel szélesebb a növényesített sáv, ahogy a következő felvételeken is látható. (Az üzemi épületek és a vasút között található töltés részűje nem tartozik a G1 telephely területéhez.)

4. ábra: A telephely déli oldalának növényzete

A körülkerített, és elviekben a nap 24 órájában üzemelő **telephelynek természetes élővilága nincsen**. A parkosított területen közönséges növényfajok találhatók, védett növényfaj nem él itt, az inváziós fajok távoltartásáról rendszeres fenntartással gondoskodnak. Az élőhely ÁNÉR 2011 szerinti besorolása: U4 Telephelyek, roncsterületek, hulladéklerakók³, természetessége a Németh-Seregélyes féle skálán 1-es⁴.

A 2025. évi telepbejáráskor megfigyelhető egyetlen állatfaj a nem védett parlagi galamb (*Columba livia domestica*) volt, mely nagy számban fordult elő a csarnokok területén.

³ Bölöni J., Molnár Zs., Kun A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. A hazai vegetációtípusok leírása és határokozója. ÁNÉR 2011. MTA ÖBKI

⁴ Németh, F. & Seregélyes, T. (1989): Természetvédelmi információs rendszer: Adatlap kitöltési útmutató. Kézirat, Környezetgazdálkodási Intézet (Institute of Environmental Management), Budapest

5. ábra: Födémén üldögélő galambok

Összességében az MVM Mátra Energia Zrt. 2019. évi, 2021. és 2023. évi élővilág felmérései, illetve a Geosol Kft. G1 telephelyen történt 2025. évi terepbejárás alapján kijelenthető, hogy:

- A telephely döntő hányada üzemi- és kiszolgáló épületek területéből és burkolt felületekből áll. Jellemzően a telek szélén található elenyésző méretű burkolatlan sáv, amelyek jellegtelen füvesített zónák, élőhely funkciók nélkül.
- A telephely és közvetlen hatásterülete erősen degradált, növény- és állatvilága rendkívül fajszegény.
- A telephelyen felszíni víz, vizes élőhely nem található, halak a területen nem fordulnak elő.
- A telephelyen potenciális mikroélőhelyek és búvóhelyek nincsenek, ezért hullók, kételtűek nem fordulnak elő.
- A telephelyen védett gerinctelenek nem fordulnak elő.
- A telephelyen védett emlősök nem fordulnak elő.
- A korábbi madártani terepi felmérések alapján (5. sz. transzekt) a G1 telephelyen és annak hatásterületén fészkelő közösségi jelentőségű és/vagy fokozottan védett madárfajok nem fordulnak elő.

1.1.2. A tevékenység következtében történő igénybevétel módjának, mértékének megállapítása

A vizsgált tevékenység (hulladékéltőkezelés/hasznosítás, illetve a kapcsolódó szállítás) az alábbiakban részletezett szerint hat az élővilágra, a környező élőhelyekre.

Telephelyen folytatott hulladék előkezelési/hasznosítási tevékenység:

- területfoglalás,
- élőhelyek zavarása (zajkibocsátás, emberi jelenlét, esetlegesen fényszennyezés),
- élőhelyek terhelése, potenciális szennyezése (elsősorban légszennyező anyagok, ezen belül szálló por kibocsátás).

Telephely működéséhez kapcsolódó szállítási tevékenység:

- területfoglalás, élőhely fragmentáció,
- élőhelyek zavarása (zaj-, rezgés-kibocsátás, fényszennyezés, közúti gázolások - vadelütés),
- élőhelyek terhelése, potenciális szennyezése (elsősorban légszennyező anyagok, különösen nitrogén-oxidok, illetve ózonprekursorok kibocsátása).

Az előzőekben ismertetettekkel összhangban a vizsgált terület korábban is ipari terület volt, a telephely kialakítása területfoglalás szempontjából nem jelentett lényegi változást. A tevékenység kibocsátásai, melyeket a felülvizsgálat releváns szakági fejezetei részleteznek, szintén nem jelentősek. A Mátrai Erőmű és a bányászati tevékenység és az ezekhez kapcsolódó szállítási tevékenységek környezeti hatásai a meghatározóak a telephely és hatásterületének állapota szempontjából.

Továbbá, tekintettel arra, hogy a vizsgált terület jelenlegi hasznosítása közel két évtizede kezdődött, a fenti terhelések lassan húsz éve fennállnak, a szállítási útvonalak pedig szintén évtizedek óta létező és használt közutak, így a jelenleg megfigyelhető zavarástűró fajok a tevékenység káros hatásaihoz alkalmazkodtak.

1.1.3 A biológiailag aktív felületek meghatározása

A telephely területe túlnyomó részt biológiailag inaktív (épületek, utak, egyéb burkolt felületek). **Biológiailag aktív**nak csak **a telekhatár mentén elhelyezkedő keskeny sávok** tekinthetők.

1.1.4. A tevékenység káros hatásaira legérzékenyebben reagáló indikátor szervezetek megjelölése

A telephelyen, illetve a vizsgált tevékenység közvetlen hatásterületén már hosszú évtizedek óta nem élnek olyan növény- és állatfajok, amelyeket indikátor szervezetekként jelölhetnénk meg, illetve amelyeket a klasszikus monitoring eljárások felhasználnak.

1.1.5. Az eddigi károsodás mértékének meghatározása

Ahogy az előzőekben is bemutatásra került, az eredeti természetközeli állapotú élőhelyek már sok évtizeddel ezelőtt megszűntek, az iparterületen belüli károsodás mértéke a potenciális élőhelyekhez viszonyítva már jóval a tevékenység megkezdése előtt 100%-os volt. Az eredeti növénytakaságok a vizsgált telephely környékén sem találhatók meg. A felülvizsgálat tárgyát képező tevékenység megkezdése, illetve folytatása nem járt élőhelyfelszámolással.

A G1 telephely üzemelése, mint permanens zavarás a kultúrakövető fajok részére évtizedek óta megszokott jelenség, továbbá a zavarás mértéke elenyésző az erőmű által okozott zavaráshoz képest.

A szállítási tevékenység által okozott zavarás egyrészt a szegélyekben és az erdős, bokros részeken élő madárfajok fészkelő populációit befolyásolhatja kisebb mértékben, másrészt a közúti gázolásokkal is

számolni kell. Mivel azonban a G1 telephely működéséhez kapcsolódó járműforgalom csak töredéke az erőmű járműforgalmának, ráadásul a felülvizsgált időszakban a beszállított hulladékmennyiség miatt a korábbinak, az engedélyezettnek csak kis hányada volt, ezért a kedvezőtlen hatás mértéke (bekövetkezett károsodás) bár nem különíthető el az egyéb szállítás hatásaitól, de nem feltételezhető jelentősnek és az elkövetkező időszakban sem várható nagy arányú károsodás.

A korábbi felmérések és a 2025. évi helyszínbemjárás alapján kijelenthető, hogy a G1 telephelyen, annak közvetlen hatásterületén, illetve a tágabb környezetben az élővilág gyakorlatilag változatlan.